

Eddig még csak egy ily átlaló készült s így a csavarkészüléket kézimunkával kellett előállítani; de ha szak társaim, különösen az erdőrendezőségek ezt a javított átlalót felkarolnák, akkor a csavarkészülék nagyobb mennyiségben gyári uton állíttatván elő, az átlaló ára a hazánkban leginkább elterjedett selmeczi átlalóét nem haladná túl s így nagyság szerint 3.50—5 forinton lenne elkészíthető.

Ismerve azokat a bosszantó kellemetlenségeket, melyekkel az eddigi átlalók kezelése, különösen nedves időben jár: szolgálatot vélek teljesíteni a hazai erdésznek azzal, hogy ily átlalók elkészíttetésére a közbenjárást szívesen elvállalom.

A ki ilyen átlalóval csak egyszer is dolgozott, soha sem fog többé semmiféle, eddig ismeretessé vált, más átlalónak használatához visszatérni. *Fekete Lajos.*

Az új vadászati törvényjavaslatról.

Irta: Egerváry Gyula, m. kir. vadászati felügyelő.

Vadászközönségünket bizonyára érdekelni fogja az új vadászati törvényjavaslat, mely a földmivelésügyi ministeriumban készült és netáni észrevételeinek közlése céljából legutóbb több szakegyesületnek s így az „Orsz. erdészeti egyesület”-nek is megküldetett. Alább közöljük a javaslatot egész terjedelmében, azzal a célzattal, hogy a hivatottak mindenestre szóljanak hozzá, tisztán tárgyilagosan és méltányos jogérzettel, mely ne az egyéni érdekeket igyekezzék előtérbe tolni, de magát a vadászati ügy jól fel fogott érdekeit törekedjék: helyes, igazságos és célszerű törvényes intézkedésekkel megóvni, biztosítani.

Érvényben lévő vadászati törvényünk (1883. évi XX. t.-cz.) és az új javaslat között igen lényeges eltérések

foglaltatnak. Ezekről kívánunk itt mindenekelőtt futólag megemlékezni, hogy kimutassuk az új javaslat előnyeit, a melyben nemcsak a régi törvény hiányai lettek pótolva, de benne fejlettebb viszonyainknak megfelelő új határozatok is foglaltnak.

Az I-ső fejezet, mely a vadászati jogról szól s annak gyakorlását szabályozza, első sorban is új intézkedéssel bővített ki; ugyanis a vasutak vagy csatornák mellett, rendszeren csak keskeny földszalagként elhuzódó, azonban egy összefüggésben némelykor több száz söt ezer holdat is tevő, a vadtenyésztésre azonban legtöbbszörre alkalmatlan földrészeknek vitás kérdést képező vadászati joga ezen javaslatban megfelelő szabályozást nyert olyképen, hogy ezen területeknél különbség tétetett azok között, a melyek a vad állandó tartózkodására és a vadászat gyakorlására alkalmasak és így önálló vadászati jogosultsággal felruházhatók, és azok között, a melyek ezekre a célokra alkalmatlanok s így az önálló vadászterületek sorából kiveendők.

A kétszáz holdnál kisebb, de kertileg művelt és kerítéssel vagy árkolással elzárt birtokrészek az érvényben levő vadászati törvényben önálló vadászati joggal vannak felruházva. Ezen határozat az új törvényjavaslatban szabatosabban van kifejezve, a mennyiben kimondatott, hogy a kerítésnek megfelelőnek, az árkolatnak könnyen át nem hághatónak és mélynek kell lennie. A gyümölcs-termelés és általában a kerti gazdaság előmozdítása tekintetéből igen fontos óvintézkedést tartalmaz az új törvényjavaslat 2. §-ának *b*) pontjában foglalt, s valamely birtokrésznek a bérbeadásra kötelezett területek állagából való kikebelezésére vonatkozó határozat, mely nyilván arra az előre nem látható esetre kíván gondoskodni, ha

valamely vidéken a közel jövőben gyümölcsöst, vagy valamely telepet, illetve kerti gazdaságot akarnának berendezni, oly kisebb birtokon, a melyen különben a vadászati jog a törvény szerint bérbeadandó volna.

Vadászati törvényünknek (2. §. 3.) az egy tagban legalább 50 kat. holdat bíró s egymással szomszédos birtokosoknak a vadászat gyakorlása céljából való egyesülésére vonatkozó határozata azzal egészítettet ki az új törvényjavaslatban, hogy az ily egyesülés útján keletkezett vadászterületeken a vadászati jog bérbe nem adható, — a mi igen helyes és a vadászati törvény célzatát tekintve, következetes határozat.

Az új javaslat 4. §-ában azon lényeges eltérést találjuk a ma érvényben levő vadászati törvénytől szemben, hogy a bérbeadásra kötelezett területek jövőre nem 6, de 8 évre lesznek bérbeadandók. Ezt az úgy a községek, mint a vadászbérlők, főleg pedig a vadtenyésztés szempontjából eléggé nem méltányolható üdvös intézkedést fölöslegesen bővebben indokolni.

Igen helyes az új javaslatnak azon rendelkezése is, mely jövőre a községi vadászterületek haszonbérjövödelmeit, az illető birtokosok többsége által kijelölendő községi vagy egyéb közcélra kívánja fordíttatni, — eltérőleg a ma érvényben lévő törvényes határozattól, mely szerint ezen jövödelem a tulajdonosokat birtokaránylag illeti. Ismeretes mindnyájunk előtt az a sok visszaélés és furfang, mely ezen határozatból kifolyólag a kötelező bérbeadást eddig nagyon gyakran meggyújtotta, magát a községi határt pedig ugyszólván bitang területté tette, a melyen a földtulajdonosok bármelyike vadászhatott, mert ennek az engedménynek viszonzásául s jobban mondva biztosítása végett egymás között elengedték a névleges bérlőnek a haszonbér-fizetést.

A törvényjavaslat 5. §-ában foglalt megszorító intézkedések, melyek a bérletből kizárják a megrögzött orrvadászokat, továbbá büntetésök lejártáig a vadászati kihágások elkövetőit, valamint azokat, a kik részére vadászjegy nem állítható ki, illetve akik vadászjegyük elkobzására ítéltettek: egészen következetesen foglalnak helyet a törvényjavaslatban, egyrészt mivel azoknak, a kik vadászati jogosultsággal nem bírnak, nincs is területre szükségük, másrészt a vadászati törvénynek legfőbb célja és hivatása nem lehet más, mint a vadászat érdekeinek megóvása, a mi az ezen szakaszban foglalt megszorító intézkedésekkel, kétségteljesen hathatósan előmozdítani fog.

A bérbeadásnál követendő eljárást a törvényjavaslat 6. §-a értelmében kiadandó ministeri utasítás fogja szabályozni. Részünkről megnyugvást találunk e határozatban, mert a hivatott körök szakértelméről feltételezzük, hogy ezen utasítás az árverések nyilvánosságának kijátszását jövőre lehetetlenné teszi, a bérbeadási feltételek megfelelő módon való közhirrre tételét biztosítja, a vadállomány oktalan kipusztításának és a bérleti szerződésből folyó kötelezettségek alól való kibúvásnak pedig elejét veszi. E mellett ily utasítás a gyakorlati igények szerint módosítható lévén: mindenesetre helyesebb, ha ezen intézkedések nem magában a törvényben szabályoztatnak, mivel annak határozatát azután csak újabb törvényhozási intézkedéssel lehet módosítani, esetleg érvényen kívül helyezni.

A II-dik fejezet a vadászok és vadak (fővadak, moufflonok és gyümölcstermeléssel nagyban foglalkozó vidékeken — ha a tulajdonos a szokásos védekezést el nem mulasztotta — a nyulak) részéről okozott károk megtérítését szabályozza, azon új és fontos elvi határozat alapján, hogy a megtérítendő vadkárokért

jövőre az illető területen vadászatra jogosított tartozik kárpótlással.

Ezzel a határozattal kétségbevonhatatlanul meg lenne állapítva, ki köteles a kárt megtéríteni, a így a kárnak minden körülmények között való megtérítése már eleve biztosítva lenne, a mit ma nem lehet mondani, mert a kártérítési kötelezettség a tenyésztés fogalmához van kötve: minthogy pedig ezt bizonyítani igen nehéz, sokszor lehetetlen, a megállapított vadkárnak számos esetben nem akad gazdája. Mai törvényünknek ezt a hiányát tehát meg kell változtatni és pedig a törvényjavaslatban alkalmazott módon, a legújabb törvényhozások mintájára, a melyek ugyyszólva kivétel nélkül ily alapon oldották meg e nehéz kérdést.

Első pillanatra ez az elv sujtónak látszik úgy a bérlőkre, mint sok esetben magukra a községekre is. De a bérlő, ha szerződéses viszonyba lépni szándékozik, előre is meggyőződhetik a bérelni szándékolt terület vadászati viszonyairól, s azokról a károkról, amiket az illető területen a vad okozni szokott, és így tiszta számvetést tehet, mielőtt elhatározná, hogy szerződésre lépjen-e vagy lemondjon a béreletről; vagy pedig a vadkárrok megtérítését illetőleg a bérszerződés megkötésekor külön egyességet köthet a bérbeadóval; az ő elhatározása tehát szabad akaratától függ s ha elhatározásával önként magára vállal valami kötelezettséget, akkor, ennek beváltására szorítva, jogtalanságról nem fog panaszkodhatni.

Sulyosabb következményei ezen elv érvényre jutásának inkább csak az olyan községekre nézve lehetnének, a melyek rendszerint nagy mérvű károkat szenvednek, vagy hogy vadászat-bérlő, ki a gyakori s nagy károkért a törvényes szavatosságot elvállalni kész, majd aligha akad. De ez is tán csak akkor történnék, ha az illető községek

magasra felcsigáznák az évi haszonbért, a kártételek tekintetében pedig vonakodnának a bérletre vállalkozónak méltányos ajánlatát elfogadni. Ebben az esetben azonban inkább maguknak tulajdoníthatnák, ha a vadászat bérjövödelmeitől nemcsak elesnek, sőt — minthogy a törvény szerint szakértő egyént vadörként alkalmazniok kell — még költekezni is kénytelenek lesznek.

Ismerve hazánk vadászati viszonyait, bátran állíthatjuk, hogy olyan község, a mely a hangsúlyozott elvek érvényesítése esetén sem a szerződésen belül egyezkedés útján, sem másként bérlőt nem kapna: hazánkban alig van, vagy az ilyenek száma oly csekély, hogy ezeknek érdekében az aránytalanul nagy többség javát kockáztatni nem szabad, de nem is kell; mert az ilyen községek az önvédelem útján kénytelenek lesznek arra törekedni, hogy az illető vidék viszonyai közt alkalmasnak mutatkozó valami módon kedvezőbb helyzetbe jussanak.

Ebben a kérdésben nagy fontosságot kell tulajdonítanunk a károk megbecslése körül követendő eljárásnak, a becsüsök szakértelmének és feddhetlen jellemének, végül pedig a törvényjavaslat 14. §-ában foglalt azon helyes és igazságos rendelkezésnek, hogy a kárnak megtérítése vetésekben, stb. csak oly mértékben tétessék kötelezővé, a mily mértékűnek az az aratáskor, illetve eltakarításkor mutatkozik, minthogy különben egyes helyeken a szavatosnak kétszeres, talán sokszoros kárt kellene megtérítenie.

A III. fejezetben a vadászati és tilalmi idő, az eddigtől sok esetben eltérő szabályozást nyert, valamint több oly vadnemre nézve, a melyek vadászatának és ki-mélésének idejéről a mai törvény kifejezetten nem intéz-

kedik: ezek az időszakok határozottan megállapítottak. Ezenkívül mint új intézkedések foglalnak helyet ezen fejezetben:

a) az idült sebzésben sinylő vad lelőhetése tilalmi időben és a vele való elbánás (20. §.);

b) a ragadozó és kártékony vadnak méreggel való pusztítása (22. §.);

c) a kivételes vadlelvési engedély kérelmezése (24. §.) abban az esetben, ha valamely területen a fővadak, vagy a nyulak tulságosan elszaporodnának;

d) a vadbehozatal, kivitel és szállítás kérdése — a tilalmi idő alatt (25. §.);

e) a kerítéssel kellőleg elzárt területeken tilalmi időben lött vadak mily módon való szállíthatása (32. §.).

A IV. fejezet, mely a hivatalból való vadászatra vonatkozik, nem tartalmaz lényegesebb új rendelkezést.

Az V. fejezet, a vadászati kihágások minősítése és azok büntetése tekintetében, több lényeges változtatást tartalmaz; a kihágás pénzbüntetésének mértéke a javaslatban általában felemeltetett, a 40. és 41. §§. alá tartozó kihágási esetek közül pedig az olyanok, melyeknek elkövetésekor a vadhoz való tulajdonjog is megsértetik, a javaslat szerint nemcsak mint kihágások lesznek megtorolhatók, hanem a büntető törvénykönyvnek a lopás cselekményére vonatkozó határozatai szerint is büntetendők.

Végül a javaslat 40., 41., 43., 45. szakaszai alapján súlyosabb vadászati kihágásért elmarasztalt egyének vadászat-bérlési jogosultsága, a javaslat 48. §-ában körülírt módon még külön is megfelelő korlátozást nyert.

A pénzbüntetések hovaforditása tekintetében igen

fontos változtatás foglaltatik a törvényjavaslat 52. §-ában. E szerint jövőre a feljelentőt és az illető község szegényeit ezen pénzbüntetéseknek nem a fele része, hanem csakis $\frac{1}{3}$ -a fogja illetni, míg a további $\frac{1}{3}$ rész: a képezendő országos vadászati alap céljaira fog lekötteni, hihetőleg oly rendeltetéssel a vadászat érdekében, mint az országos erdei és az országos közgazdasági alapok, az erdészet illetve a mezőgazdaság céljaira.

A VI. fejezetnek új és legfőbb intézkedése az, hogy jövőre — a 42. §-ban körülírt eset kivételével — az összes vadászati kihágási esetek hivatalból üldözendők lesznek, egyébként pedig a vadászterület felügyeletével megbízott s az illető területhez tartozó vadászati jog tulajdonosa által kivétel nélkül alkalmazandó vadőr lesz a följelentésre jogosítva; végül, hogy ezen új vadászati törvény kihirdetésétől számítandó 10 év letelte után, kizárólag csak oly egyének lesznek vadőri minőségben feleltethetők és alkalmazhatók, a kik a vadőri, vagy az erdőőri vizsgát letették, kivéven a régebb idő óta alkalmazottakat, a kik ezen minőségben megmaradhatnak.

Ezekben ismertettük az új törvényjavaslat főbb változtatásait; igyekeztünk azt teljes tárgyilagossággal tenni, abban a hitben, hogy mindazok, a kik a javaslatához hozzászólnak: követni fogják példánkat.

* * *

Törvényjavaslat a vadászatról.

I. FEJEZET.

A vadászati jogról.

1. §. A vadászati jog a földtulajdonnak elválaszthatlan tartozéka.
2. §. Saját földbirtokán a tulajdonos, vagy az, a kinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot az ezen törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az: